

N:o 148.

Af Herr P. Nilsson från Christianstads län: Om indragning af öfverflödiga embets- och tjänstebefattningar; om lönernas lämpande efter besväret af hvars och ens tjänst, samt om ersättning åt Statsverket för härtill erforderliga utgifter genom förändring i författningarne om stämplade pappersafgiften.

I en tid då ett lands befolkning i allmänhet befinner sig i en betryckt ställning, är det folkrepresentantens så väl som hvarje medborgares pligt att tillse, om icke någonstädes kan finnas utvägar att skaffa lindring uti eller för framtiden afvända olägenheter, som i mer eller mindre mån kunna anses såsom orsaker till ett sådant betryck. Vi befinna oss onekligen i en sådan ställning, och det skulle icke vara förenadt med särdeles svårighet att angifva flera orsaker dertill. Utan att vilja påstå det den här nedan angifva i egentlig mening kan vara anledning till vår nuvarande förlägenhet, torde likväl kunna påstås, att den icke varit eller är utan all inverkan dertill. Det är nemligen oemotsägligt att för en god ekonomisk ställning, vare sig hos enskild eller det allmänna, fordras såsom hufvudvilkor ej endast att undvika öfverflödiga utgifter, utan ock att hafva dem som äro nödvändiga så ordnade, att man ser hvare de bestå och kan bedöma huruvida de äro motsvarande de ändamål hvarföre de göras.

Jag tror mig icke vara ensam i den öfvertygelsen, att vi göra många onödiga utgifter genom underhållande af en mängd embets- och tjänstemän, som ganska väl kunde undvaras, äfvensom att aflönings sättet för en del sådana icke är så ordnad som det borde vara, deri att den synliga lönen ofta är obetydlig, men inkomsterna särdeles för vissa befattningar alltför oproporionerligt stora. Denna ojemnhet i aflönningen härleder sig från det hos oss så vidt utgrenade så kallade sportelsystemet, hvarigenom embetsmannen berättigas till lösen för nästan hvarje handling som utlemnas från hans hand. Detta system vidlades ej endast af den olägenhet, som består deri att inkomsterna för lika befattningar blifva olika, omöjliga att rätt uppskatta och stundom, såsom till exempel för de fleste landssekreterare, alltför orimligt stora, utan af en annan ännu svårare. Det ställer embetsmannens oegennyttas, heder och samvete på ett allt för hårdt prof, som erfarenhe-

ten visat, att många icke kunna uthärda. Hos den ene kunna inkomsterna vara otillräckliga för de nödiga behoven, hos en annan för tillfredsställelse af hans njutningslystnad, hos den tredje för mätande af hans girighet och så vidare, så att hvarjehanda anledningar förefinnas till missbrukande af detta aflöningssätt. Lagen lemnar allt för många rum för ett sådant missbruk, och det är ingen sällsynt erfarenhet både att sådana gagnas, samt att lagen till och med måste vika för vinningslystnaden. Om åtal härför sällan följer, härleder sig sådant endast derifrån, att beloppen merendels äro sådana, att den förorättade heldre tiger än ökar sin förlust med anställande af rättegång, och ingalunda deraf att detta aflöningssätt icke missbrukas. Dess största olägenhet är måhända dock icke den som består i aflöningssättets ovisshet, så att all möjlighet för beräkning är utesluten, utan möjligen ännu mer det förhållande, att embetsmannen derigenom blifvit anvisad direkte till folkets fickor, der han nästan ständigt har sina händer. Dessa förvaringsrum önskar hvar man gerna hafva för sig sjelf och det är ingalunda oantagligt, att detta aflöningssätt ofta bidrager dertill, att förhållandet mellan folket och embetsmännen icke alltid är sådant det borde vara.

Det är ingalunda min mening, att icke embets- och tjänstemän skola, hvar efter sitt arbete och sin ställning, hafva sin nödiga utkomst, så att fullgörandet af deras pligter icke må förhindras eller förlamas af näringsomsorger; men jag anser nödigt, att deras inkomster varda bestämda och att de utbetalas af Statsverket till Statens tjenare. Då detta icke kan ske, utan att Statsverket erhåller motsvarande ersättning, och då de, som oftare anlita embets- och tjänstemän, rättvisligen böra mera bidra till deras underhåll än öfriga medborgare, bör det från dem utgå under annan form än vanlig skatt. Såsom en sådan form erbjuder sig stämplade pappersafgiften. Mig synes det, som, för vinnande af det här antydda målet, ej oöfvervinneliga svårigheter skulle förefinnas, om man utsträcker och måhända i vissa fall äfven höjer karteringsskyldigheten.

Af här anförda skäl vill jag föreslå aflåtandet till Kongl. Maj:t af en underdånig skrifvelse med anhållan om vidtagande af sådana åtgärder,

att öfverflödiga och icke nödvändigt behöfliga embets- och tjänstemannabefattningar varda indragna;

att alla embets- och tjänstemän erhålla bestämda löneinkomster, lämpade efter hvars och ens befattning; och att Statsverket beredes ersättning för härtill erforderliga utgifter genom förändring i författningarne om stämplade pappersafgiften.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1869.

Per Nilsson
från Christianstads län.